บทที่2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยเรื่องการศึกษาโครงการครูชาวต่างประเทศสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดทฤษฎีและรวบรวมเอกสารงานวิจัย ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อใช้ในการสื่อสารซึ่งจะนำเสนอรายละเอียดในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร
2. ลักษณะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ
3. หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539
4. วิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ
5. ความหมายของการสื่อสาร
6. แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร
7. หลักการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร
8. บรรยากาศการสื่อสารในชั้นเรียน
9. สภาพของการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร

กรุงเทพมหานครได้จัดให้มีการเรียนการสอน ตั้งแต่ปี พ.ศ.2521 โดยจัดสอนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 - 6 เป็นวิชาเลือกในกลุ่มวิชาประสบการณ์พิเศษ(ภาษาอังกฤษ) จากการติดตามผลพบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ จึงได้มีการศึกษาหาสาเหตุ พบว่ามีปัญหาทั้งด้านครูและนักเรียน ในด้านครูพบว่า ครูที่สอนภาษาอังกฤษเป็นครูที่ไม่มีวุฒิการศึกษาทางภาษาอังกฤษและครูส่วนใหญ่ที่สอนเพราะได้รับมอบหมายจากผู้บริหาร ซึ่งครูไม่มีความถนัด จึงทำให้เกิดความไม่มั่นใจในการสอน ไม่กล้าพูดภาษาอังกฤษกับนักเรียนเพราะกลัวว่าจะออกเสียงไม่ถูกต้อง นอกจากนั้นครูส่วนใหญ่ใช้วิธีการสอนให้นักเรียนอ่าน เขียน แปลและท่องคำศัพท์ซึ่งทำให้นักเรียนเกิดความเบื่อหน่ายและคิดว่าวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่ยาก ในด้านนักเรียน พบว่านักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่มีฐานะยากจน บางคนต้องทำงานหาเงินช่วยเหลือครอบครัว ทำให้ไม่มีเวลาพอที่จะให้ความสนใจในการเรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิชาภาษาอังกฤษซึ่งนักเรียนเห็นว่าเป็นวิชาที่ยากน่าเบื่อหน่าย ประกอบกับ ผู้ปกครอง ไม่เห็นความสำคัญและประโยชน์ของการเรียนภาษาอังกฤษ (กองวิชาการ สำนักการศึกษา, 2530)

กรุงเทพมหานครได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงได้พยายามที่จะแก้ไขปัญหาด้วยการจัดกา รอบรม ให้ความรู้ครูผู้สอนทั้งในด้านเนื้อหา เทคนิคการสอน การจัดกิจกรรมและการทำสื่อประกอบ การเรียนการสอน นอกจากการอบรมแล้วทางกรุงเทพมหานครยังได้จัดทำคู่มือ ในการจัดกิจกรรมให้ครู ผู้สอนเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสอน และยังสนับสนุนงบประมาณจัดทำห้องปฏิบัติการทางภาษา (Sound Lab) ให้โรงเรียนเพื่อใช้ฝึกทักษะในด้านการฟังเสียงจากเจ้าของภาษาส่วนในด้านเนื้อหา ได้มีการ ปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันในด้ารการจัดกิจกรรมการ สอนให้นักเรียนมีส่วนร่วมมากขึ้น สร้างบรรยากาศให้เกิดความสนุกและน่าสนใจ

ถึงกระนั้นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็ยังอยู่ในระดับที่ไม่น่าพอใจ ยังไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหา ในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษได้เท่าที่ควร เมื่อนักเรียนจบไปแล้วอ่านภาษาอังกฤษไม่ออก เขียนไม่ ได้และปัญหาที่สำคัญนักเรียนไม่สามารถนำความรู้ภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ผู้บริหาร โรงเรียนของกรุงเทพมหานครจึงได้กำหนดเป็นนโยบายในการพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษา อังกฤษของนักเรียนให้อยู่ในระดับที่สามารถสื่อสารได้และกล้าพูดกับชาวต่างประเทศตลอดจนมีทัศนคติ ที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษจึงได้มอบให้สำนักการศึกษาซึ่งรับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาของ กรุงเทพมหานครนำไปปฏิบัติ สำนักการศึกษาจึงได้จัดทำโครงการครูชาวต่างประเทศสอนภาษาอังกฤษ ในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครขึ้น

ความเป็นมาของโครงการครูชาวต่างประเทศสอนภาษาอังกฤษ เป็นโครงการ 1ใน 5 แผนงาน หลักของแผนปฏิบัติการสู่วิสัยทัศน์การศึกษาของกรุงเทพมหานครที่สำนักการศึกษากำหนด ขึ้นมา เพื่อ รองรับแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5(ปี 2540 – 2544) สาเหตุที่สำนักการศึกษา ได้จัดทำโครงการครูชาวต่างประเทศสอนภาษาอังกฤษขึ้น เนื่องมาจากปัญหาที่ นักเรียนไม่สามารถนำ ความรู้ทางภาษาไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และเนื่องจากปัจจุบัน (พ.ศ.2544) โลกมีการเปลี่ยนแปลง ทางด้านคมนาคมและการสื่อสารอย่างรวดเร็ว จึงมีผลกระทบต่อการเรียนการสอนภาษาอังกฤษมากขึ้น จากเดิมที่มีปัญหาของการจัดการเรียนการสอนของกรุงเทพมหานครอยู่แล้ว ดังนั้นในการจัดทำนโนบาย และแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานครจึงมุ่งเน้นที่จะพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ โดย จัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลกปัจจุบันและให้นักเรียนสามารถนำ ความรู้ทางภาษาไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้ควบคู่ไปกับการพัฒนาด้านอื่นๆ ภายใต้งบประมาณที่ จำกัดของกรุงเทพมหานคร การดำเนินงานตามนโยบายหรือแผนพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานคร จะบรรลุตามเป้าหมายหรือไม่ อยู่ที่ความสามารถในการบริหารจัดการของกรุงเทพมหานครที่จะ พัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้มีประสิทธิภาพ (กองวิชาการ สำนักการศึกษา กรุงเทพมหานคร, 2538)

จากสภาพการณ์โดยรวมข้างต้น กรุงเทพมหานครในฐานะองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่นซึ่งมี

หน้าที่รับผิดชอบโดยตรงต่อการจัดการศึกษาในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร จึงได้กำหนดนโยบายไว้ในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2540 – 2544) ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับการจัดการศึกษาของกรุงเทพมหานครรวมทั้งความต้องการของสังคม ดังนี้

(1) เร่งขยายบริการเตรียมความพร้อมของเด็กในระดับก่อนประถมศึกษาให้กว้างขวางมากขึ้น ทั้งในรูปชั้นเด็กเล็กและอนุบาล 2 ปี

(2) ส่งเสริมสนับสนุนให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานสูงขึ้นถึงระดับมัธยมศึกษา

(3) พัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพสังคมของกรุงเทพมหานครที่มีการเปลี่ยนแปลงและมีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร

(4) พัฒนาบุคลากรทางการศึกษาให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการจัดการศึกษา

(5) ปรับปรุงระบบบริหารและการจัดการศึกษา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและความเป็นธรรม

(6) ช่วยเหลือ สนับสนุนให้เด็กด้อยโอกาสกลุ่มต่าง ๆ ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

(7) ส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนสามารถจัดการศึกษาที่หลากหลาย มีคุณภาพสอดคล้องกับความต้องการของบุคคลและชุมชน รวมทั้งให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

จากนโยบายในแผนพัฒนากรุงเทพมหานคร ฉบับที่ 5 (พ.ศ.2540 – 2544) สำนักการศึกษาได้กำหนดแนวทางในการพัฒนาการศึกษาของกรุงเทพมหานครให้มีคุณภาพเหมาะสมกับสภาพสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลง มีความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีและการสื่อสาร กรุงเทพมหานครจึงมอบหมายให้สำนักการศึกษากรุงเทพมหานครซึ่งมีหน้าที่ในการติดตามการจัดการศึกษาของ โรงเรียนประถมศึกษาภายในสังกัดกรุงเทพมหานครจำนวน 431 โรงเรียนไปดำเนินการจัดทำ โครงการ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายดังนี้

สำนักการศึกษาได้กำหนดวัตถุประสงค์ของโครงการครูชาวต่างประเทศสอนภาษาอังกฤษไว้ 2 ประการ คือ เพื่อให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษสื่อสารได้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

เป้าหมายของโครงการแบ่งออกเป็น 2 ด้าน คือ

1. ด้านปริมาณ นักเรียนในโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการจำนวน 23 โรงเรียนผ่านการเรียนภาษาอังกฤษกับครูชาวต่างประเทศ

2. ด้านคุณภาพ นักเรียนได้เรียนรู้วัฒนธรรม การเข้าสู่สังคมและใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารกับเจ้าของภาษาได้เป็นอย่างดีและมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนการสอน

แนวทางปฏิบัติในการดำเนินงานการจัดโครงการครูชาวต่างประเทศสอนภาษาอังกฤษได้กำหนด ดังนี้

1. คัดเลือกโรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถจัดหาครูชาวต่างประเทศมาทำการสอนในโรงเรียนได้

2. ขออนุมัติโครงการและงบประมาณในการดำเนินการ

3. โอนงบประมาณให้สำนักงานเขตที่มีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการ

4. จัดทำเรื่องขออนุมัติตัวบุคคล(ครูชาวต่างประเทศ)และอัตราค่าสอนชั่วโมงละไม่เกิน 600

5. ติดตามการดำเนินงานตามโครงการของโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการ

ลักษณะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ

การสอนภาษาอังกฤษในอดีต เป็นการสอนแบบธรรมชาติหรือการสอนแบบตรง (Natural Method or Direct Method) เป็นการเรียนภาษาอังกฤษที่สอนโดยครูชาวต่างประเทศ ที่เข้ามาติดต่อกับประเทศไทย วัตถุประสงค์ของการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อป้องกันเอกราชของประเทศมาให้ความรู้เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการศึกษาต่อต่างประเทศ แต่ลักษณะการสอนยังคงเหมือนเดิม การเรียนจะเน้นการฝึกพูดปากเปล่าซ้ำ ๆ ให้เกิดความแม่นยำในกฎเกณฑ์หรือไวยากรณ์ เพราะการเรียนแบบนี้ไม่มีการอธิบายกฎเกณฑ์หรือไวยากรณ์ โดยการสอนเริ่มจากการฟัง พูด ก่อนแล้วจึงสอนการอ่านและเขียน ผลการเรียนเป็นไปตามความมุ่งหมายนักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์และนำไปใช้ในการศึกษาต่อได้ การเรียนการสอนภาษายังไม่แพร่หลายนักคงมีเรียนแต่เฉพาะโรงเรียนหลวงเท่านั้น

ต่อมาปี พ.ศ.2441 การเรียนการสอนภาษาอังกฤษอยู่ภายใต้การดูแลของกระทรวงศึกษา ธิการ (กระทรวงธรรมการเดิม) ซึ่งมีการสอนภาษาอังกฤษตั้งแต่ชั้นอนุบาลเพื่อเป็นการวางพื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับเรียนต่อในระดับสูง นอกจากครูชาวต่างประเทศแล้ว มีครูชาวไทยสอนภาษาอังกฤษด้วย ลักษณะการสอนจึงเริ่มเปลี่ยนไป คือ มีการสอนโดยวิธีการแปลและไวยากรณ์ แต่ยังคงเน้นการพูดเป็นสำคัญ ผลการเรียนในช่วงนี้ไม่ค่อยได้ผลตามความมุ่งหมาย โดยเฉพาะการฟัง การพูด เพราะนักเรียนได้รับการฝึกพูดน้อย ประกอบกับครูไทยไม่มีความรู้ในเรื่องของการถ่ายทอด

จากการศึกษาลักษณะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในอดีตพบว่า จุดประสงค์ของการเรียนการสอนเปลี่ยนไปตามความต้องการของสังคมในขณะนั้น เช่น ในสมัยของพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ภาษาอังกฤษเข้ามามีบทบาทสำคัญ เนื่องจากมีชาวต่างประเทศเข้ามาติดต่อกับประเทศไทยมาก จึงจำเป็นที่ข้าราชการในสมัยนั้นต้องมีความรู้ ภาษาอังกฤษเพื่อใช้ติดต่อกับชาวต่างประเทศเป็นต้น ในด้านของวิธีการสอน ได้มีความพยายามปรับปรุงและพัฒนาวิธีการสอนมาตลอดจนกระทั่งกระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักในความจำเป็น และเห็นความสำคัญในการปรับปรุงการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารได้ จึงได้กำหนดให้มีหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาความสามารถในสื่อสารด้านภาษาอังกฤษ และพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดมาตราฐานการเรียนเป็นกรอบให้โรงเรียนสามารถพัฒนาเพิ่มเติมได้ตามสภาพของผู้เรียนและสังคม(กรมวิชาการ 2539)

สรุปวิวัฒนาการของลักษณะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทยดังนี้

ตาราง ก. สรุปวิวัฒนาการของลักษณะการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย

ระยะเวลา	จุดมุ่งหมาย	การดำเนินการจัดการเรียนการสอน	ลักษณะวิธีการสอน
ประมาณ พ.ศ. 2404-2411	เพื่อให้มีความรู้ภาษาอังกฤษสามารถติดต่อกับชาวต่างประเทศไทยเป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการป้องกันเอกราชของประเทศชาติ	พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงว่าจ้างครูชาวต่างประเทศ คือ Anna H.Leonowens และ John H.Chandler มาสอนภาษาอังกฤษแก่พระเจ้าลูกยาเธอ รวมทั้งพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว	วิธีตรง (Direct Method)
ประมาณ พ.ศ. 2415-2438	เพื่อให้มีความรู้ใช้ได้และเป็นหนทางสำหรับจะเรียนไปในระดับสูง	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้ตั้งโรงเรียนสอนภาษาอังกฤษขึ้นในกรมมหาดเล็กหลวง มีนาย Francis George Patterson เป็นครูสอน และอีกโรงเรียนในพระราชวังนันทอุทยาน มีนาย Samuel G.McFarlandเป็นครูสอน	วิธีตรง (Direct Method)
พ.ศ.2439	เพื่อเตรียมนักเรียนให้ได้เรียนภาษาอังกฤษสำหรับไปเรียนต่างประเทศในทวีปยุโรป	พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯให้ตั้งโรงเรียนนักเรียนอยู่ประจำทำนองปับลิคสกุลของอังกฤษ คือ โรงเรียนราชวิทยาลัย มีครูชาวต่างประเทศเป็นผู้สอน	วิธีตรง (Direct Method)
พ.ศ.2441	เพื่อให้นักเรียนได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ อ่านออกเขียนได้และเข้าใจ กฎเกณฑ์ของภาษา นำไปใช้ในการเรียนระดับสูงต่อไป	เกิด "โครงการศึกษา 2441" มีการสอนภาษาอังกฤษในโรงเรียนอังกฤษไทยเบื้องต้นและโรงเรียนอังกฤษไทยเบื้องต้นกลาง โรงเรียนละ 4 ปี มีครูชาวไทยเป็นผู้สอนภาษาอังกฤษด้วย	วิธีการแปลและไวยากรณ์ (Grammar Translation Method)
ประมาณ พ.ศ 2452-2475	เพื่อให้ได้เรียนรู้ภาษาอังกฤษ โดยเน้นการพูดด้วยและยังคงเพื่อการเรียนเพิ่มเติมต่อไป	กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการจัด มีครูไทยเป็นผู้สอน	วิธีการแปลและไวยากรณ์ (Grammar Translation Method)

ตาราง ก. (ต่อ)

ระยะเวลา	จุดมุ่งหมาย	การดำเนินการจัดการเรียนการสอน	ลักษณะวิธีสอน
ประมาณ พ.ศ. 2475-2500	เพื่อให้รู้ภาษาอังกฤษเป็นรากฐานสำหรับเรียนเพิ่มเติมและเพื่อประโยชน์ในการทำงานในอนาคต นักเรียนจะต้องสามารถอ่านและเข้าใจภาษาอังกฤษ ตั้งแต่เบื้องต้นโดยสนทนาเกี่ยวกับสิ่งรอบๆตัวได้ เพื่อจะเรียนรู้สิ่งที่ยากขึ้นไปตามลำดับ	กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการจัด มีครูไทยเป็นผู้สอน	วิธีการแปลและไวยากรณ์ (Grammar Translation Method) และเริ่มมีวิธีแบบฟัง-พูด (Aural-Oral Approach)
ประมาณ พ.ศ. 2503-2520	เพื่อให้มีความรู้ภาษาอังกฤษสำหรับใช้ในการเรียนต่อในระดับสูง และสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ทั้ง 4 ทักษะ คือ ฟัง พูด อ่าน และเขียน	กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการจัด มีครูไทยเป็นผู้สอน มีการทดลองนำวิธีการสอนแบบต่างๆมาสอนในโรงเรียนโดยเฉพาะในโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งที่สังกัดกระทรวงและสังกัดทบวงและมีการจัดการประชุมสัมมนาเพื่อหาวิธีแปลงแนวทางการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ	วิธีแบบฟัง-พูด (Aural-Oral Approach) และวิธีอื่นๆเช่นCognitive Approach และ Individualized Instruction
พ.ศ.2521-ปัจจุบัน (2544)	เพื่อให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานภาษาอังกฤษสำหรับเป็นการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมทั้งในและนอกระบบโรงเรียน โดยมีเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ เน้นการฟังและพูดควบคู่กันไป เพื่อจุดมุ่งหมายในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร และมีจุดมุ่งหมายในจุดประสงค์เฉพาะของหลักสูตร คือ เพื่อให้สามารถใช้พจนานุกรมได้	กระทรวงศึกษาธิการเป็นผู้ดำเนินการจัดโดยให้ถือว่าภาษาอังกฤษเป็นวิชาเลือก อยู่ในกลุ่มประสบการณ์พิเศษสำหรับระดับประถมศึกษาตอนปลาย (ประถมปีที่ 5-6) ให้แต่ละโรงเรียนพิจารณาจัดการเรียนการสอนให้เหมาะสมแต่ละท้องถิ่นโรงเรียน ราษฎร์และโรงเรียนสังกัดทบวงยังคงเริ่มสอนตั้งแต่ชั้นประถมต้นได้	วิธีสอนภาษาเพื่อการสื่อความหมาย (Communicative Approach)

หลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539

การพัฒนาให้ผู้เรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษในระดับที่สามารถจะติดต่อสื่อสาร สามารถรับและส่งสาร มีความรู้ความเข้าใจสารสนเทศต่างๆ ได้เป็นอย่างดี อันจะนำไปสู่การพัฒนาประเทศนั้น การจัดทำหลักสูตรนับว่ามีส่วนสำคัญ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้มีนโยบายให้มีการปรับปรุงหลักสูตรเพื่อให้มีการเรียนการสอนอย่างต่อเนื่องโดยมุ่งเน้นระดับความสามารถทางภาษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ(กรมวิชาการ,2539) จากการศึกษาเอกสารหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ในหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

(1) เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารได้อย่างถูกต้องตามหลักภาษาและเหมาะสมกับวัฒนธรรม

(2) เพื่อให้มีความรู้ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ ในระดับต้นอย่างเพียงพอ เพื่อการศึกษาต่อหรือนำไปใช้ในการประกอบอาชีพตามความจำเป็น

(3) เพื่อให้มีความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารในสถานการณ์ง่ายๆ ที่เป็นสถานการณ์จำลองหรือสถานการณ์จริง

(4) เพื่อให้มีความรู้และความเข้าใจในวัฒนธรรมภาษาอังกฤษ

(5) เพื่อให้มีนิสัยใฝ่หาความรู้เพิ่มเติมด้วยการอ่านหนังสือภาษาอังกฤษ และใช้สื่อภาษาอังกฤษอื่น ๆ

(6) เพื่อให้มีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ เห็นประโยชน์และคุณค่าของภาษาอังกฤษ

โครงสร้างหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา และ อัตราเวลาเรียน

การจัดการเรียนการสอนวิชาอังกฤษในระดับประถมศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ระดับ ดังนี้

(1) ระดับเตรียมความพร้อม (Preparatory Level) เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ตลอดปีการศึกษา

(2) ระดับอ่านออกเขียนได้ (Literacy Level) เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 4 ตลอดปีการศึกษา

(3) ระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น (Beginner Fundamental Level) เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 และ 6 ตลอดปีการศึกษา

อัตราเวลาเรียน

ในหลักสูตรภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 กำหนดให้เรียนกลุ่มประสบการณ์พิเศษ (ภาษาอังกฤษ) ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 แต่ในปัจจุบัน (พ.ศ.2544) ได้จัดให้มีการสอนตั้งแต่ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ดังนั้นอัตราเรียนจึงต้องปรับใหม่เป็นดังนี้

ประถมศึกษาปีที่ 1-4 เรียนไม่น้อยกว่า 6 คาบ หรือ 2 ชั่วโมงต่อสัปดาห์
ภาคเรียนละ 120 คาบ หรือ 40 ชั่วโมง
ปีละ 240 คาบ หรือ 80 ชั่วโมง
ประถมศึกษาปีที่ 5-6 เรียนไม่น้อยกว่า 15 คาบ หรือ 5 ชั่งโมงต่อสัปดาห์
ภาคเรียนละ 300 คาบ หรือ 100 ชั่งโมง
ปีละ 600 คาบ หรือ 200 ชั่วโมง

โครงสร้างหลักสูตรประถมศึกษาและอัตราเวลาเรียน

ภาษาอังกฤษเตรียมความพร้อม		ภาษาอังกฤษอ่านออกเขียนได้		ภาษาอังกฤษหลัก 1-4	
ป.1	ป.2	ป.3	ป.4	ป.5	ป.6
6 คาบ/สัปดาห์ เริ่มเรียน ภาคเรียนที่2	6 คาบ/สัปดาห์	6 คาบ/สัปดาห์	6 คาบ/สัปดาห์	15 คาบ/สัปดาห์	15 คาบ/สัปดาห์
120 คาบ/ปี	240 คาบ/ปี	240 คาบ/ปี	240 คาบ/ปี	600 คาบ/ปี	600 คาบ/ปี
40 ชั่วโมง/ปี	80 ชั่วโมง/ปี	80 ชั่วโมง/ปี	80 ชั่วโมง/ปี	200 ชั่วโมง/ปี	200 ชั่วโมง/ปี

หมายเหตุ 1 คาบ = 20 นาที
ป. 1 – 2 เรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่งโมง
ป. 3 – 4 เรียนสัปดาห์ละ 2 ชั่งโมง
ป. 5 – 6, เรียนสัปดาห์ละ 5 ชั่งโมง

แนวการจัดการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

(1) จัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

(2) จัดกิจกรรมที่มีความหมายและหลากหลาย ฝึกการสื่อสารในสถานการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนใช้ภาษาในสถานที่จริง

(3) จัดให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการสื่อสารด้วยการฟังและการพูด ในระดับเตรียมความพร้อมเพิ่มการฝึกสื่อสารด้วยการอ่าน การเขียนและการสะกดคำในระดับอ่านออกเขียนได้ ฝึกฝนการสื่อสารและการรับสารด้วยการฟังหรือ พูด อ่าน และเขียน ในระดับมาตราฐานพื้นฐานตอนต้น

นอกจากการกำหนดแนวจัดการเรียนการสอนในภาพรวมของระดับประถมศึกษาแล้วกระทรวงศึกษาธิการยังได้กำหนดแนวจัดการเรียนการสอนของแต่ละระดับชั้นไว้ เพื่อเป็นแนวทางสำหรับผู้สอนจะได้จัดการสอนให้เป็นไปตามวตถุประสงค์ของหลักสูตรภาษาอังกฤษ พุทธศักราช 2539 ดังนี้

แนวการจัดการเรียนการสอน ระดับเตรียมความพร้อม

(1) เน้นการสื่อสารด้วยการฟัง พูด

(2) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยให้ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีบทบาท และครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก

(3) เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสุข สนุกสนานเพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ

(4) ใช้กิจกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอน เช่น เพลง เกม บทบาทสมสุติ สถานการณ์จริง การเล่านิทาน ภาษาท่าทาง ปริศนาคำถาม

แนวการจัดการเรียนการสอน ระดับอ่านออกเขียนได้

(1) เน้นการสื่อสารด้วยการอ่านหรือเขียนเป็นพิเศษ

(2) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะนำให้จัดการเรียนการสอนเป็นไปตามแผนที่จัดเตรียมไว้

(3) เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสนุกสนาน เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ

(4) ใช้กิจกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอน เช่น เพลง เกม บทบาทสมสุติ สถานการณ์จริง การเล่านิทาน ภาษาท่าทาง เป็นต้น

แนวการจัดการเรียนการสอน ระดับมาตรฐานพื้นฐานขั้นต้น

(1) เน้นการสื่อสารด้วยการพูด ฟัง อ่าน เขียน ให้สอดคล้องกันในการจัดกิจกรรมแต่ละครั้ง ควรใช้ภาษาเป็นสื่อในห้องเรียน

(2) ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ให้ผู้เรียนได้แสดงออกครูเป็นผู้ดูแลให้ความสะดวก ให้คำแนะนำเพื่อเป็นให้เป็นไปตามแผนที่เตรียมไว้

(3) เน้นกิจกรรมการเรียนการสอนที่ให้ความสนุกสนาน เพื่อให้เกิดเจตคติที่ดีต่อภาษาอังกฤษ

(4)รูปแบบของการจัดกิจกรรม จะมีลักษณะเป็นการมอบหมายงานให้ผู้เรียนปฏิบัติซึ่งผู้เรียนจะต้องร่วมมือกันและมีปฏิสัมพันธ์ ใช้การแสดงบทบาทสมมุติ เกม เพลง และอื่น ๆ เพื่อฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้

(5) ส่งเสริมและสร้างแรงจูงใจให้ผู้เรียนกล้าแสดงออกในการร่วมกิจกรรมทางภาษา

เนื้อหาของหลักสูตรภาษาอังกฤษ

เนื้อหาที่จัดให้ผู้เรียน เรียนตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ โครงสร้างทางไวยากรณ์ และคลังคำ ความสามารถในการเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม ความสามารถในการใช้ภาษาสื่อความหมายอย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์โดยในแต่ละกลุ่มมีสาระสำคัญ ดังนี้

<u>โครงสร้างทางไวยากรณ์</u> เป็นโครงสร้างง่ายๆในระดับเตรียมความพร้อม และระดับอ่านออกเขียนได้ ส่วนระดับมาตรฐานตอนต้นเน้นการใช้ภาษาที่ถูกต้องตามหลักภาษาและถูกต้องตามมารยาททางสังคมของการใช้ภาษา พัฒนาการสื่อสารตามสถานการณ์จริง เรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น ซึ่งเนื้อหาทางไวยากรณ์นั้นได้แก่

(1) ความสามารถในการเข้าสู่สังคมและวัฒนธรรม

1) การทักทายและกล่าวลา

2) การแนะนำตนเองและผู้อื่น

3) การพูดขอบคุณ

4) การพูดขอโทษ

5) การพูดแทรกอย่างสุภาพ

6) การพูดขออนุญาต

(2) ความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อสื่อความอย่างถูกต้องตามหลักภาษา และเหมาะสมกับสถานการณ์การใช้ ได้แก่

1) การบอกให้ฟัง/การฟังและเข้าใจคำบอกเกี่ยวกับบุคคล สัตว์ สิ่งของ สถานที่ เรื่องราวและเหตุการณ์ต่างๆ

2) การถามและการตอบ การให้ข้อมูล การตอบรับหรือปฏิเสธ

3) การสั่งและขอร้องให้ทำการปฏิบัติตามคำสั่ง

<u>คลังคำ</u> คลังคำในระดับประถมศึกษาตามหลักสูตรภาษาอังกฤษ ประกอบด้วยคำศัพท์ที่เหมาะสมกับวัยและวุฒิภาวะผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้จากการพัฒนาความสามารถดังนี้

(1) ระดับเตรียมความพร้อม เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ซึ่งเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำบุพบท คำอุทานต่างๆ จำนวนคำศัพท์ประมาณ 120-150 คำ

(2) ระดับอ่านออกเขียนได้ เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว และสภาพแวดล้อมของผู้เรียนเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน ซึ่งเป็นคำนาม คำกริยา คำคุณศัพท์ คำวิเศษณ์ คำบุพบท และคำอุทาน จำนวนคำศัพท์ประมาณ 240-300 คำ นอกเหนือคำศัพท์ในระดับเตรียมความพร้อมในระดับนี้จึงมีคำศัพท์สะสมประมาณ 360-450 คำ

(3) ระดับมาตรฐานพื้นฐานตอนต้น เป็นคำไวยากรณ์ที่ปรากฏในโครงสร้างไวยากรณ์ในระดับนี้ เป็นคำศัพท์ที่เกี่ยวกับสิ่งที่ใกล้ตัว วัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมของผู้เรียนเกี่ยวกับตนเอง ครอบครัว โรงเรียน สถานที่ ทิศทาง วัน เดือน ปี ฤดูกาล ฯลฯ ซึ่งเป็นคำนาม คำสรรพนาม คำกริยา กริยาช่วย คำคุณศัพท์ คำกริยาวิเศษณ์ คำบุพบท คำสันธาน คำอุทาน ในวงคำศัพท์ประมาณ 940 – 1050 คำ นอกเหนือไปจากวงคำศัพท์เดิมที่เรียนเคยเรียนมาแล้วในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3-4 ประมาณ 360 – 45 คำ รวมคำศัพท์สะสม 1300 – 1500 คำ
(กรมวิชาการ,2539)

วิธีการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ

การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีมาช้านาน จึงได้มีการค้นหาวิธีสอนภาษาอังกฤษแบบต่าง ๆ มาใช้เพื่อพัฒนาการสอนภาษาอังกฤษให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าวิธีการสอนภาษาอังกฤษที่นิยมใช้กันพอสรุปได้ดังนี้

(1) วิธีสอนแบบไวยากรณ์และแปล (Grammar Translation Method)

เป็นวิธีการสอนแบบคลาสสิก (Classical Method) ที่นิยมใช้สอนในกรีกและลาติน ไม่เน้นการพูดและการฟัง เน้นแต่การเรียนไวยากรณ์ และการแปลวัตถุประสงค์ของการสอนวิธีนี้คือ ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการอ่านและเห็นคุณค่าของบทประพันธ์ต่างๆ การสอนแบบนี้จะประกอบไปด้วยบทเรียนและแบบฝึกหัด วิธีเรียนใช้วิธีการท่องจำกฎเกณฑ์และคำศัพท์ วิธีสอนครูเป็นศูนย์กลางและมีบทบาทสำคัญมาก นักเรียนเป็นผู้รับและปฏิบัติตาม (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535 และวาสนา โกวิทยา,2525)

ข้อดีของวิธีการสอนแบบไวยากรณ์และแปล

1) ผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของภาษา
2) ผู้สอนที่พูดภาษาอังกฤษไม่คล่องก็สามารถสอนได้
3) เหมาะสำหรับนักเรียนที่มีความสนใจในการเรียนภาษา

ข้อจำกัดของวิธีการสอนแบบไวยากรณ์และแปล

1) ผู้เรียนไม่สามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อความหมายได้
2) ไม่เหมาะกับการเรียนการสอนภาษาในระดับพื้นฐาน
3) อาจทำให้เกิดความสับสนในการใช้ภาษา เพราะผู้เรียนจะต้องแปลจากประโยคในโครงสร้างของภาษาไปเป็นลักษณะประโยคของภาษาที่เรียน (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532)
4) วิธีนี้เหมาะกับเด็กเก่งเพราะการแปลเป็นทักษะพิเศษ ผู้ที่จะแปลได้ดีจะต้องมีความรู้ทั้งสองภาษาเป็นอย่างดี (สุมิตรา อังวัฒนกุล,2535)

(2) วิธีสอนแบบตรง (Direct Method)

การสอนวิธีนี้เป็นการสอนที่นิยมมากที่สุดในยุโรป เป็นการสอนที่เน้นการฟังและการพูด เพื่อให้ผู้เรียนมีความคุ้นเคย และใช้ภาษาสื่อสารได้ บทเรียนส่วนใหญ่ประกอบด้วยกิจกรรมที่เน้นบทสนทนา เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในประสบการณ์จริง การสอนใช้ภาษาอังกฤษโดยตลอด โดยผู้เรียนจะต้องอ่านออกเสียงดัง ๆ ต่อจากนั้นครูจะอธิบายเป็นภาษาอังกฤษให้นักเรียนเข้าใจเอง (สุไร พงษ์ทองเจริญ,2526)

ข้อดีของวิธีการสอนแบบตรง

1) ถ้าผู้เรียน เรียนด้วยวิธีสอนนี้เป็นเวลานานพอสมควร ผู้เรียนจะใช้ภาษาในการสื่อความหมายได้

2) ผู้เรียนได้เรียนรู้ภาษาแบบเดียวกับการเรียนรู้ภาษาแม่ของตนเอง

3) ผู้เรียนเกิดความมั่นใจในการใช้ภาษา เพราะได้รวมกิจกรรมและได้รับการฝึกในสถานการณ์ต่าง ๆ บ่อย

ข้อจำกัดของวิธีการสอนแบบตรง

1) ผู้สอนต้องเป็นผู้ที่สามารถใช้ภาษาอังกฤษได้คล่อง เหมือนเจ้าของภาษา

2) ผู้เรียนจะต้องทำความเข้าใจและสรุปหลักเกณฑ์เอง ซึ่งอาจทำให้เกิดความเข้าใจที่ไม่ตรงกัน

3) เหมาะกับนักเรียนที่มีนักเรียนไม่มาก

(3) วิธีสอนแบบฟัง-พูด (Audio-Lingual Method)

การสอนวิธีนี้มุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้สื่อสารได้ โดยผู้เรียนจะต้องฝึกภาษาที่เรียนซ้ำ ๆ จนเกิดเป็นนิสัย สามารถพูดได้อย่างอัตโนมัติดังนั้นขั้นตอนการสอนจะเริ่มต้นด้วยการให้ผู้เรียนเลียนแบบผู้สอนจนสามารถฟังเข้าใจ แล้วจึงเริ่มการฝึกอ่านและเขียนการเรียนเน้นการท่องจำบทสนทนามีการรูปแบบประโยคจนผู้เรียนใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง

ข้อดีของวิธีสอนแบบฟัง-พูด

1) ผู้เรียนได้ฝึกการใช้ภาษาตลอดเวลา จนสามารถใช้ได้อย่างอัตโนมัติ

2) ผู้เรียนได้ฝึกภาษาตามที่ใช้จริงในชีวิตประจำวัน

3) ผู้เรียนได้ฝึกทักษะครบทั้ง 4 ด้าน คือ ฟัง พูด อ่าน เขียน

4) ผู้เรียนมีความมั่นใจว่าสามารถใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง เพราะมีครูเป็นแบบอย่างในการใช้ภาษาได้อย่างถูกต้อง (สุไร พงษ์ทองเจริญ,2526)

ข้อจำกัดของวิธีสอนแบบฟัง-พูด

1) เหมาะสำหรับเด็กเก่ง และเป็นคนช่างสังเกต

2) ผู้สอนต้องเป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพและความสามารถในการใช้ภาษาเป็นอย่างดี

หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3) การแบ่งเนื้อหาออกเป็นส่วนย่อยๆบางครั้งผู้เรียนไม่สามารถนำไปเชื่อมโยงกันได้

4) การฝึกซ้ำๆทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่ายได้ถ้าผู้สอนจัดกิจกรรมไม่น่าสนใจ

(4) วิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนแบบความรู้ความเข้าใจ (Cognitive Code Learning Theory)

การสอนวิธีนี้มุ่งพัฒนาความสามารถที่จะเข้าใจภาษาเป็นสำคัญจึงจำเป็นที่ผู้เรียนจะต้องมีความเข้าใจกฎเกณฑ์ รูปแบบของภาษาและความหมาย ดังนั้นการสอนจึงเน้นการฝึกทักษะครบทั้ง 4 ทักษะไปพร้อมๆกันไม่จำเป็นต้องเรียงตามลำดับ นอกจากนี้วิธีการสอนนี้ยังเป็นการสอนที่สนับสนุนให้ผู้เรียนใช้ความคิด สติปัญญาและมีความรู้สึกที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ใช้ภาษาไทยอธิบายเพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจได้รวดเร็ว (พิตรวัลย์ โกวิทวที, 2537) ถ้าผู้เรียนทำผิดถือเป็นเรื่องธรรมดา จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขทันที โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าสิ่งนั้นสามารถใช้สื่อความหมายได้ (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535)

ข้อดีของวิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนแบบความรู้ความเข้าใจ

1) ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งให้ผู้เรียนใช้สติปัญญาและความคิดสร้างสรรค์

2) ผู้เรียนได้พัฒนาทักษะทั้ง 4 ไปพร้อมๆกัน

3) ผู้สอนไม่จำเป็นต้องเป็นเจ้าของภาษา (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532)

ข้อจำกัดของวิธีสอนตามทฤษฎีการเรียนแบบความรู้ความเข้าใจ

1) ผู้เรียนมีโอกาสใช้ภาษาน้อย

2) การเรียนวิธีนี้ขึ้นอยู่กับสติปัญญาของผู้เรียน

3) การสอนด้วยวิธีมีข้อจำกัดอยู่ที่โครงสร้างของภาษา และจำนวนคำศัพท์ที่นำเสนอ (อรุณี วิริยะจิตรา, 2532)

(5) วิธีสอนแบบเงียบ (The Silent Way)

หลักการพื้นฐานของวิธีสอนแบบนี้ข้อหนึ่งคือ "การสอนควรเป็นรองการเรียน" มุ่งเน้นให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่จะคิดด้วยตนเอง ใช้ความสามารถที่จะใช้ภาษาด้วยตนเอง ผู้สอนจึงควรพูดให้น้อยที่สุดเพื่อให้ผู้เรียนได้แสดงและมีพฤติกรรมทางภาษา ทั้งพฤติกรรมภายในคือใช้สติปัญญาในการคิด และพฤติกรรมภายนอกที่แสดงออกคือ การพูด (วาสนา โกวิทยา, 2525) การนิ่งเงียบของผู้สอน จะช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระที่จะคิดอย่างสร้างสรรค์ ช่วยให้เกิดความร่วมมือกันในกลุ่มผู้เรียนมากยิ่งขึ้น

ข้อดีของวิธีสอนแบบเงียบ

1) ผู้เรียนได้คิดและใช้ภาษาอย่างเต็มที่ เพราะผู้สอนทำหน้าที่คอยช่วยเหลือเท่านั้น

2) ผู้เรียนได้เรียนร่วมกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหาร่วมกัน

4) ผู้สอนมีเวลาและโอกาสในการสังเกตพฤติกรรมของผู้เรียน ได้เห็นจุดอ่อนและหาทางแก้ไขข้อบกพร่อง (สุมิตรา อังวัฒนกุล, 2535)

ข้อจำกัดของวิธีการสอนแบบเงียบ

1) ผู้เรียนต้องใช้เวลามากในการทำความเข้าใจในเรื่องนั้นๆ ถ้าจะสอนในสิ่งที่เป็นนามธรรม

2) วิธีนี้เหมาะสำหรับผู้เรียนกลุ่มเล็กๆซึ่งเป็นไปได้ยากสำหรับโรงเรียนทั่วๆไป

3) ผู้เรียนที่มีสมาธิสั้น สติปัญญาไม่สูงจะรู้สึกเบื่อหน่ายและท้อถอย ที่ได้รับการฝึกหัดการสอนด้วยวิธีนี้มีจำนวนน้อย (สุไร พงษ์ทองเจริญ)

(6) วิธีสอนแบบชักชวน (Suggestopedia)

วิธีสอนแบบนี้มุ่งให้ผู้เรียนเรียนภาษาที่ใช้สื่อสารในชีวิตประจำวัน ผู้สอนทำหน้าที่ให้ความช่วยเหลือ ให้กำลังใจผู้เรียนเพื่อเป็นการโน้มน้าวจิตใจให้ผู้เรียนรู้สึกสบาย ไม่มีการบังคับ เพราะ ผู้เรียนจะต้องใช้พลังสมองสร้างการจดจำอย่างมีประสิทธิภาพ การสอนผู้สอนจะใช้บทสนทนาเป็นสื่อในการเรียน บทสนทนาที่ใช้มีคำแปลเป็นภาษาของผู้เรียน รวมทั้งไวยากรณ์ และคำศัพท์จากบทสนทนาไว้ด้านหนึ่ง การฝึกใช้ภาษามักจะเป็นกิจกรรมกลุ่มไม่มีการบังคับเป็นรายบุคคล

ข้อดีของวิธีสอนแบบชักชวน

1) ผู้เรียนไม่มีความกลัว หรือกังวลว่าจะทำผิด

2) ผู้เรียนรู้สึกผ่อนคลายทั้งร่างกายและอารมณ์

3) ผู้เรียนได้เรียนภาษาที่ใช้จริง และเรียนรู้วัฒนธรรมของเจ้าของภาษาไปด้วย

ข้อจำกัดของวิธีสอนแบบชักชวน

1) ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความอดทนสูง

2) ผู้สอนจะต้องมีความเชื่อในปรัชญาเกี่ยวกับการสอนแบบชักชวน

3) ผู้เรียนอาจมีความรู้ด้านไวยากรณ์ไม่ค่อยดี เพราะวิธีนี้มุ่งเน้นการนำภาษาไปใช้เพื่อการสื่อสาร

(7) วิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์ (Community Language Learning)

การสอนวิธีนี้ มุ่งเน้นความเข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างปฏิกิริยาตอบโต้ทางกายของผู้เรียน และต้องการให้ผู้เรียนใช้ภาษาที่เรียนติดต่อสื่อสารได้ บทบาทของผู้สอนเป็นเพียงผู้ให้คำปรึกษา ผู้สอนต้องเข้าใจความรู้สึกของผู้เรียน และสนับสนุนให้ผู้เรียนมีมานะที่จะเอาชนะการเรียนภาษาให้ได้ ดังนั้นความสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนและผู้เรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญมาก

ข้อดีของวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์

1) ผู้เรียนมีแรงจูงใจในการเรียน

2) สามารถใช้ความคิดสร้างสรรค์ของตนเองได้อย่างเต็มที่

3) ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน ให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกันทำให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อการเรียน

ข้อจำกัดของวิธีสอนแบบกลุ่มสัมพันธ์

1) อาจไม่ได้ผลสำหรับนักเรียนกลุ่มใหญ่ เพราะผู้สอนดูแลไม่ทั่วถึง

2) วิธีสอนแบบนี้ต้องการผู้เรียนที่มีความสามารถระดับเดียวกันมีแรงจูงใจอย่างเดียวกัน

3) ผู้สอนจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถในการใช้ภาษาของผู้เรียนและภาษาต่างประเทศที่สอนเป็นอย่างดี (สุมิตรา อังวัฒนะกุล,2535)

(8) **วิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง** (The Total Physical Response Method)

การสอนวิธีนี้ให้ความสำคัญการฟังเพื่อความเข้าใจ จึงเน้นทักษะการฟัง ในการเรียนรู้ผู้เรียนจะเรียนรู้จากการสังเกต การกระทำ และกิริยาอาการของครู รวมทั้งการฝึกปฏิบัติตามด้วยตนเอง การปฏิบัติถือเป็นหัวใจของการสอนวิธีนี้ การปฏิบัติตามทันทีทำให้เข้าใจสิ่งที่เรียนได้รวดเร็วและจดจำได้นาน (วาสนา โกวิทยา , 2525) ภาษาที่ใช้สอนจะเป็นภาษาต่างประเทศ วิธีสอนแบบนี้เชื่อว่า ถ้าผู้เรียนพร้อมจะสามารถพูดและปฏิบัติได้เอง (สุมิตรา อังวัฒนกุล,2537)

ข้อดีของวิธีสอนแบบการตอบสนองด้วยท่าทาง

1) ผู้เรียนเรียนรู้จากประสบการณ์ตรงด้วยการปฏิบัติทำให้จดจำได้นาน

2) ผู้เรียนไม่มีความกังวลหรือกลัวว่าจะทำอะไรผิด

3) ท่าทางที่แสดงออกมาจากความเข้าใจของผู้เรียน

ข้อจำกัดของวิธีสอนแบบตอบสนองด้วยท่าทาง

1) ไม่สามารถใช้วิธีสอนแบบนี้กับกลุ่มใหญ่ได้

2) ผู้สอนต้องมีความอดทนสูง เพราะเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนเข้าใจยาก

3) วิธีนี้เน้นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อความหมาย อาจทำให้ผู้เรียนบกพร่องทางด้านไวยากรณ์

(9) **วิธีสอนแบบอภิปราย** (Discussion Method)

การสอนแบบนี้มุ่งให้ผู้เรียนรู้จักการทำงานเป็นกลุ่ม มีการระดมสมองช่วยกันคิด พิจารณาปัญหา หาข้อเท็จจริง ฝึกให้ผู้เรียนกล้าแสดงออก รู้จักใช้เหตุผล ฝึกการฟังที่ดี ฝึกความอดทน และฝึกให้เป็นคนมีระเบียบวินัย (พิตรวัลย์ โกวิทวที,2537)

(10) วิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร (The Communicative Approach)

จากข้อเท็จจริง พบว่า แม้ว่าผู้เรียนจะเรียนรู้โครงสร้างของภาษาต่างประเทศมาเป็นอย่างดี ก็ยังไม่สามารถพูดคุยหรือสื่อสารกับชาวต่างประเทศได้ หรือได้ ก็จะใช้ภาษาลักษณะที่เจ้าของภาษาไม่ใช้กัน แม้ว่าจะเป็นภาษาที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์ จึงมีการเสนอแนวการสอนแบบใหม่ คือ การสอนเพื่อการสื่อสาร โดยเชื่อว่า ภาษามิได้เป็นเพียงระบบไวยากรณ์ที่ประกอบด้วยเสียง ศัพท์ โครงสร้างเท่านั้น แต่ภาษา คือ ระบบที่ใช้ในการสื่อสาร ดังนั้นการสอนจึงควรให้ผู้เรียนสามารถนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารได้

ใช้ในการสื่อสารได้ ไม่ใช่เรียนรู้เพียงวิธีการ (สุมิตรา อังวัฒนกุล,2535) การสอนจะยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนจะเรียนรู้ด้วยการฝึกปฏิบัติเป็นส่วนใหญ่ การสอนมิได้มุ่งเน้นเพียงจุดย่อย ๆ แต่เน้นให้สัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้ที่หลากหลาย การจัดการเรียนการสอนจะเน้นหลักสำคัญ ดังนี้

1) ให้ผู้เรียนรู้ว่ากำลังทำอะไร เพื่ออะไร โดยผู้สอนจะต้องบอกถึงความมุ่งหมายของการเรียนและการฝึกใช้ภาษา เพื่อให้การเรียนภาษาเป็นสิ่งที่มีความหมายต่อผู้เรียน

2) การสอนภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร จะต้องสอนลักษณะบูรณาการ คือ ต้องใช้หลายทักษะรวมกัน และในบางครั้งอาจต้องใช้ท่าทางประกอบ

3) ต้องให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมการใช้ภาษา กิจกรรมดังกล่าวควรมีลักษณะคล้ายในชีวิตประจำวัน ให้มากที่สุด เพื่อให้ผู้เรียนนำไปใช้ได้จริง

4) ต้องให้ผู้เรียนฝึกการใช้ภาษามาก ๆ และได้ทำกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ ให้มากที่สุด

5) ผู้สอนจะต้องไม่แก้ไขข้อผิดพลาดของผู้เรียนทุกครั้ง ควรแก้ไขเฉพาะที่จำเป็น เช่น ข้อผิดพลาดที่ทำให้เกิดการเข้าใจผิด หรือข้อผิดพลาดที่เกิดซ้ำ ๆ บ่อย ๆ เพราะอาจทำให้ผู้เรียนขาดความมั่นใจและไม่กล้าใช้ภาษาในการทำกิจกรรม

ข้อดีของวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1) เป็นวิธีสอนที่สอดคล้องกับเป้าหมายในการเรียนภาษาของหลักสูตรคือ มุ่งเน้นให้ผู้เรียนสามารถสื่อสารอย่างเหมาะสมกับสถานการณ์จริง

2) เป็นวิธีที่เน้นกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ฝึกใช้ภาษา เพื่อสื่อความหมายในสถานการณ์ต่าง ๆ ฝึกใช้ความคิดและความกล้าในการใช้ภาษา

3) ผู้เรียนได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ช่วยเหลือกัน มีวินัยและมีความรับผิดชอบร่วมกัน

ข้อจำกัดของวิธีสอนตามแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร

1) ผู้สอนต้องมีความพร้อมในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถในการใช้ภาษา การสร้างสถานการณ์ในห้องเรียนให้เหมือนจริง และการจัดกิจกรรมทางภาษา

2) เน้นความสามารถในการนำภาษาไปใช้ในการสื่อสารมากกว่าความรู้ความสามารถในรูปแบบของภาษา

(11) วิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา (Concentrated Language Encounters)

วิธีสอนแบบนี้มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ความหมายทางภาษา ก่อนที่จะเรียนรู้ถึงองค์ประกอบย่อยทางภาษา เริ่มต้นจากการฟังเรื่องที่ครูอ่านและต้องเล่าเรื่องย้อนกลับ ลำดับเรื่องใหม่ อ่านออกเสียงสนทนาเกี่ยวกับเรื่องที่อ่าน และเล่นบทบาทสมมุติ จากนั้นช่วยกันเขียนเรื่อง ทำหนังสือเล่มใหญ่ เล่นเกม และทำกิจกรรมเสริมทางภาษา

หน่วยศึกษานิเทศก์ (2540) กล่าวถึงหลักการและทฤษฎีสำคัญที่เป็นพื้นฐานของกระบวนการสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา ซึ่งประกอบด้วยแนวทฤษฎีทางภาษาหลัก ๆ 3 ทฤษฎี ด้วยกันคือ

1) ทฤษฎีการสอนแบบสื่อสาร เน้นการใช้ภาษาของนักเรียนและให้ความสำคัญต่อบริบทของภาษา เป็นหลักการจัดกิจกรรมการสอน จึงต้องอาศัยผู้สอนเป็นแบบอย่างทางภาษา อาศัยสถานการณ์ในการทำงานเป็นกลุ่มคือ มีการสนทนา การฟังนิเทศ การเล่นบทบาทสมมุติ การทำงานกลุ่ม การเล่นเกมทางภาษา เป็นกิจกรรมของกระบวนการสอน

2) ทฤษฎีการสอนแบบธรรมชาติ เป็นปัจจัยให้นักเรียนเข้าใจบทเรียนที่ใช้ทำงานง่าย ๆ นักเรียนสามารถนำความรู้ที่เรียนไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ กิจกรรมการเรียนมุ่งให้นักเรียนเป็นศูนย์กลาง

3) ทฤษฎีการสอนอ่าน เป็นการสร้างความหมายจากสัญลักษณ์ โดยผ่านกระบวนการคิด การสอนอ่านในช่วงต้น ๆ มุ่งให้นักเรียนจำสัญลักษณ์หรือคำในลักษณะการจำภาพ มองเห็นคำก็จะนึกถึงความหมายของคำก่อนนึกถึงส่วนประกอบของคำ หรือหลักเกณฑ์ทางภาษา

ข้อดีของวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา

1) ผู้เรียนจะรักการอ่านมากขึ้น เพราะได้รับความสนุกสนานจากกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นการอ่าน

2) ผู้เรียนจะได้รับการพัฒนาทักษะทางภาษาอย่างเป็นธรรมชาติ

3) เป็นการฝึกการทำงานร่วมกับผู้อื่น การวางแผนร่วมกัน และการใช้ประชาธิปไตยในกลุ่ม

ข้อจำกัดของวิธีสอนแบบมุ่งประสบการณ์ทางภาษา

1) ใช้เวลาในการสอนแต่ละขั้นค่อนข้างมาก

2) ครูจะต้องเสียสละเวลา ต้องเตรียมสื่อการสอนเป็นจำนวนมาก

(12) วิธีสอนแบบผสมผสาน (Eclectic Method)

วิธีสอนภาษาต่างประเทศในปัจจุบันนี้ (พ.ศ. 2544) มีแนวโน้มที่จะใช้วิธีสอนแบบผสมผสานมากขึ้น เพราะวิธีสอนแบบนี้เป็นการเลือกใช้ข้อดีของวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาผสมผสานกัน การนำส่วนดีของวิธีสอนแบบต่าง ๆ มาผสมผสานใช้ในการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะของผู้เรียน เนื้อหาและวัตถุประสงค์ของการสอนแต่ละครั้งนั้น จะช่วยให้การเรียนการสอนนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ได้ (แรมสมร อยู่สถาพร,2539)

จอห์น เอฟ ฮาสเคล (John F.Haskell,1978) ได้สรุปแนวคิดของวิธีสอนแบบผสมผสานไว้ ดังนี้

1) การเรียนรู้ภาษาต้องเรียนรู้ในสิ่งที่ดีมีความหมายและเป็นจริง

2) ผู้สอนควรใช้ภาษาที่เรียนเป็นสื่อในการสอน ผู้เรียนจึงจะเกิดการเรียนรู้ภาษาขึ้นได้

3) การแปล เป็นทักษะทางภาษาที่ต้องอาศัยความสามารถพิเศษอย่างสูงมาก จึงไม่เหมาะสมที่ครูจะใช้วิธีการแปลกับผู้ที่เริ่มเรียนภาษา

4) การพูดเลียนแบบ การท่องจำ และการฝึกโครงสร้างไม่ได้ช่วยสอนภาษาอย่างแท้จริงเพราะถ้าผู้สอนใช้บ่อยจนพร่ำเพรื่อ อาจจะทำให้ผู้เรียนเกิดความเบื่อหน่าย

5) การอ่านออกเสียงจะมีประโยชน์ต่อผู้เรียนในระยะเริ่มแรก

6) การอ่านออกเสียงไม่ได้ช่วยการสอนอ่าน แต่ช่วยการอ่านเป็นคำๆ การอ่านเป็นคำๆ ไม่ช่วยให้ผู้เรียนพูดออกเสียงในบทสนทนาได้ถูกต้อง นอกจากนี้การอ่านออกเสียงจะเป็นสิ่งที่กีดกันทักษะการอ่านที่ดีของผู้เรียนอีกด้วย

7) ควรสอนศัพท์ตั้งแต่เริ่มเรียน ผู้เรียนได้ใช้คำศัพท์นั้นอย่างถูกต้องและใช้บ่อยๆ การให้ผู้เรียนท่องจำคำศัพท์เป็นชุดๆ เหมือนอย่างตารางสูตรคูณไม่ควรทำ เพราะเป็นการส่งเสริมการแปล และทำให้ผู้เรียนติดนิสัยเลิกได้ง่าย

8) ควรสอนการอ่านและการเขียนให้ผู้เรียนทันทีที่เห็นว่า ผู้เรียนมีความพร้อมแล้วแม้ว่าผู้อ่านหรือเขียนสะกดผิดก็ไม่เป็นไร

9) ผู้สอนควรคำนึงถึงกลยุทธในการเรียนรู้ภาษา(Language Acquisition Strategies) มากกว่าความรู้เกี่ยวกับภาษา คือ ผู้สอนไม่จำเป็นต้องสอนให้ผู้เรียนรู้โครงสร้างไวยากรณ์ทีละโครงสร้าง ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกโครงสร้างหลายแบบไปพร้อมๆกัน ในบริบทที่มีความหมายและเป็นจริง

10) ผู้สอนควรให้ความสนใจ ข้อผิดพลาดในการเรียนรู้ของผู้เรียนในลักษณะที่คล้ายคลึงกันและลักษณะที่เป็นสากลของภาษามากกว่าจะสนใจเรื่องของความแตกต่างกันของภาษา

11) ผู้เรียนที่เรียนภาษาที่สอง จะนำเอาประสบการณ์และความรู้ทางภาษาแม่ของตนมาใช้ในสถานการณ์เรียนรู้ ดังนั้นการเรียนรู้ภาษาจะช่วยให้ผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมกับการเรียนรู้สิ่งใหม่ได้

การเรียนรู้ภาษา จะต้องพิจารณาถึงความสามารถในการใช้ภาษา เพื่อการสื่อสารที่เหมาะสมและนำไปใช้ให้เป็นประโยชน์ได้ เช่น การออกเสียงสูงต่ำในประโยค การออกเสียงเน้นหนักในคำ

ข้อดีของการสอนแบบผสมผสาน

1) สามารถเลือกวิธีการสอนมาใช้สอนได้ตรงกับจุดมุ่งหมายของการเรียนการสอน

2) การเรียนการสอนสามารถบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่กำหนดไว้หากครูไม่มีความรอบรู้ในวิธีสอนแบบต่าง ๆ อย่างเพียงพอ การเรียนการสอนอาจจะไม่บรรลุจุดมุ่งหมายเท่าที่ควร (พัชรพิมล บุญรมย์,2539)

ความหมายของการสื่อสาร

การสื่อสาร (Communication) มาจากภาษาลาตินว่า "Communis" หมายความว่า รู้สึก ร่วมกัน (Common) กล่าวคือ ในการติดต่อสื่อสาร บุคคลพยายามที่จะมีความรู้สึกร่วมกัน มีการแลกเปลี่ยนข่าวสาร ความคิด และเจตคติซึ่งกันและกัน

เนื่องจากความสำคัญของการสื่อสารดังกล่าว แนวโน้มของวิธีการสอนภาษาอังกฤษในปัจจุบันจะเป็นแนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร ดังนั้นจึงมีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ดังนี้

บิทเทอร์ (Bitter,1985) กล่าวว่า การสื่อสาร คือ การทำให้เข้าใจสัญลักษณ์ร่วมกัน (The Act of Sharing Symbols) โดยสัญลักษณ์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ วัจนภาษา และอวัจนภาษา และสัญลักษณ์ต่างๆ รวมกันเป็นสาร (Massage) ของกระบวนการสื่อสารเพื่อการทำให้เกิดความเข้าใจร่วมกัน ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญยิ่งของการสื่อสารเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

เพนรอด (Penrod,1986) กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การมีปฏิกิริยาทางสังคม ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อการส่งสารจากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง สารแต่ละสารมีความหมายที่สื่อได้ทั้งผู้รับและผู้ส่งสารและความหมายดังกล่าว ประกอบด้วยข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงและข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับบริบทหรือสภาพแวดล้อมในสถานการณ์การสื่อสาร

ซาวินยอง (Savignon,1953) ได้กล่าวถึงความหมายของการสื่อสารว่า เป็นกระบวนการอันต่อเนื่องของการแสดงความรู้สึก การแปลความ ตีความ และการแลกเปลี่ยนข่าวสาร โอกาสของการสื่อสารจะไม่มีที่สิ้นสุด ซึ่งประกอบด้วยสัญลักษณ์และเครื่องหมายที่แตกต่างกันออกไป เช่น สีผิว การแต่งกาย ทรงผม การยืน การฟัง การพยักหน้า การหยุดชะงักเสียงหรือคำพูด คนเราเกี่ยวข้องกับการสื่อสารตั้งแต่เกิดและเรียนรู้ที่จะต้องสนองในบริบทใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการสะสมประสบการณ์ชีวิต จากความคิดและความรู้สึกไปสู่สัญลักษณ์ในการเขียน พูด การแสดงท่าทาง การเคลื่อนไหว และน้ำเสียง จึงต้องรู้จักเลือกสรรสิ่งที่เหมาะสมไปใช้

บราวน์ (Brown,1980) ให้ความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการรับและส่งสารที่เกี่ยวข้องระหว่างบุคคลอย่างน้อยตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน การพูดจะไม่มีความหมายและไม่เกิดการติดต่อสื่อสาร หากผู้ฟังไม่สามารถเข้าใจเรื่องราวที่พูดหรือจุดประสงค์ของการพูดนั้น ฉะนั้นการสื่อสารจะต้องมีความหมายทั้งต่อผู้ฟังและผู้พูดด้วย

ปรมะ สตะเวทิน (2538) ได้สรุปความหมายของการสื่อสารไว้ว่า การสื่อสาร คือ กระบวนการของการถ่ายทอดสารจากบุคคลฝ่ายหนึ่งที่เรียกว่า ผู้ส่งสาร (Sender) ไปยังบุคคลอีกฝ่ายหนึ่งที่เรียกว่า ผู้รับสาร (Receiver) โดยผ่านสื่อ (Channel) เขายังได้ให้ข้อคิดเห็นว่า การสื่อสารเป็นพื้นฐานของการติดต่อ

ของมนุษย์ และเป็นเครื่องมือสำคัญของกระบวนการทางสังคม และเน้นให้เห็นว่าการสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์ 5 ประการ คือ

(1) ความสำคัญต่อความเป็นสังคม

(2) ความสำคัญต่อชีวิตประจำวัน

(3) ความสำคัญต่ออุตสาหกรรมและธุรกิจ

(4) ความสำคัญต่อการปกครอง

(5) ความสำคัญต่อการเมืองระหว่างประเทศ

สวนิต ยมาภัย (2527) ให้นิยามว่า การสื่อสาร หมายถึง การติดต่อกันระหว่างมนุษย์เพื่อทำให้รับรู้เรื่องราวอันมีความหมายร่วมกัน และเกิดการตอบสนองต่อกัน

วิรัช ลภรัตนกุล (2524) สรุปว่าการสื่อสาร หมายถึง ศิลปแห่งการถ่ายทอดข่าวสาร ความรู้สึกนึกคิด และ เจตคติ จากบุคคลไปยังบุคคลอีกคนหนึ่ง

จากความของการสื่อสารดังกล่าว สรุปได้ว่า การสื่อสาร หมายถึง กระบวนการรับและส่งสารระหว่างบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป โดยใช้สื่อ ทั้งเป็นเป็นวัจนภาษา และอวัจนภาษา

แนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสาร

ซาวินยอง (Savingnon,1983) กล่าวว่าองค์ประกอบทั้ง 4 ของความสามารถในการสื่อสารซึ่งเป็นพื้นฐานสำหรับการออกแบบหลักสูตรและการฝึกในชั้นเรียน คือ

(1) ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ (Grammatical Competence) เป็นกุญแจดอกสำคัญของหลักภาษาศาสตร์ ได้แก่ ความสามารถในการจำคำศัพท์ หน่วยเสียง หน่วยคำ โครงสร้าง การผสมผสาน องค์ประกอบต่างๆ เข้าเป็นรูปคำหรือรูปประโยค ความสามารถทางด้านไวยากรณ์จะไม่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีทางไวยากรณ์ทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งโดยเฉพาะ หรือความสามารถในการทำให้เกิดความกระจ่างเกี่ยวกับกฎเกณฑ์ คนเราจะแสดงสมรรถภาพทางด้านไวยากรณ์ โดยการใช้กฎเกณฑ์ไม่ใช่การบอกกฎเกณฑ์

(2) ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Competence) คำนึงถึงกฎการใช้ภาษาในสังคมคือ ต้องเข้าใจภาษาในบริบทของสังคม บทบาทของผู้ร่วมสนทนาข่าวสารที่แลกเปลี่ยนกัน และหน้าที่ของการมีปฏิสัมพันธ์ สิ่งที่ควรพิจารณา คือ ความเหมาะสมในการใช้ภาษา และการตัดสินว่าอะไรคือความเหมาะสม ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกี่ยวข้องมากกว่าที่จะรู้ว่าต้องพูดอะไร พูดอย่างไร นอกจากนี้ยังต้องรู้ด้วยว่าเมื่อไรควรจะเงียบ ดังนั้นเป้าหมายหนึ่ง ต้องการวิเคาราะห์วัฒนธรรมร่วม คือ การทำให้เกิดความกระจ่างในกฎเกณฑ์ (Explicit Rule) ที่จะช่วยให้ผู้ที่ไม่ใช่เจ้าของภาษาได้เข้าใจและปรับตัวให้เข้ากับรูปแบบที่เขาไม่คุ้นเคย

(3) ความสามารถในการตีความ (Discourse Competence) หมายถึง การตีความหมายความเกี่ยวข้องกันระหว่างชุดของประโยคเพื่อหาความหมายรวมที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อ ผู้ส่งสารจำเป็นต้องใช้ความรู้หลายๆด้าน เช่น ความรู้ทางกฎเกณฑ์ทางภาษา วัฒนธรรม ความรู้ในสาขาวิชา ความรู้รอบตัว และประสบการณ์ในชีวิตมาช่วยในการตีความ นอกจากนี้การตีความยังขึ้นอยู่กับเจตนา ค่านิยม จุดประสงค์ ของทั้งผู้ส่งสารและผู้รับสารด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่งข้อความที่ไม่มีความเชื่อมโยงให้เห็นชัดเจน

(4) ความสามารถในกลวิธีการสื่อสาร (Stratesies Competence) อุปสรรคในการสื่อสาร อัน ได้แก่ การนึกคำไม่ออก การจะใช้คำพูดเพื่อเบนความสนใจของผู้ฟังไปสู่เรื่องอื่น หรือต้องการให้ผู้ร่วมสนทนารู้ว่าเราฟังไม่เข้าใจ อุปสรรคดังกล่าวยอมเกิดขึ้นได้กับทุกคนและทุกโอกาส ดังนั้นผู้ที่มีความสามารถในการสื่อสารจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในกลวิธีการสื่อสารเพื่อที่จะได้ช่วยให้การสื่อสารดำเนินต่อเนื่องบรรลุเป้าหมายที่ต้องการได้ กลวิธีเหล่านี้อาจจะประกอบด้วยการพูดซ้ำ การพูดใหม่ การลังเล การเดา การย้ำ การรุก การเปลี่ยนน้ำเสียง การใช้ท่าทางประกอบ

จากแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารนั้น อาจกล่าวได้ว่า การสื่อสารที่จะทำให้ได้ผลดีหรือประสบความสำเร็จในการสื่อสาร ซึ่งมีองค์ประกอบหลาย ๆ ด้านที่จะทำให้การสื่อสารได้ผลดี ได้แก่ ความรู้ด้านไวยากรณ์ เป็นความสามารถในการใช้คำศัพท์และโครงสร้างประโยคได้อย่างผสมผสานกันเป็นอย่างดี สามารถที่จะนำคำศัพท์มาใช้ในการสื่อความหมายได้ถูกต้อง นอกเหนือจากความรู้ด้านไวยากรณ์แล้ว ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม ก็มีความสำคัญเพราะว่าเราต้องใช้ภาษาในสภาพแวดล้อมทางสังคมที่แตกต่างกัน การเลือกภาษาให้เหมาะสมกับวัฒนธรรม และระดับของภาษาว่าควรใช้ภาษาอย่างเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการ และประการสุดท้าย คือ ความสามารถในกลวิธีการสื่อสาร ซึ่งเป็นการแสดงออกในขณะที่มีการสื่อสาร เช่น การแสดงสีหน้า ท่าทาง จะช่วยให้การสื่อสารในแต่ละครั้งถูกต้องและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ริเวอร์ส (Rivers,1982) กล่าวว่า การที่ผู้เรียนจะมีความสามารถสื่อสารได้อย่างประสบผลสำเร็จนั้น ผู้สอนจะต้องตระหนักว่า ไม่เพียงแต่ผู้เรียนจะสามารถแสดงความคิดเห็นด้วยประโยคที่ถูกต้องตามหลักไวยากรณ์เท่านั้น แต่ผู้เรียนจำเป็นต้องรู้ด้วยว่าวัฒนธรรมที่เป็นที่ยอมรับในสังคมเน้นเป็นสิ่งสำคัญในการติดต่อสื่อสารกับชาวต่างประเทศ ระดับของภาษาที่เหมาะสมที่ใช้ในสถานการ์การสื่อสารที่แตกต่างกันจะต้องทราบว่าเมื่อไรใช้กิริยาอาการ สีหน้า สายตา จึงจะเหมาะสมที่ใช้ภาษา ต้องเข้าใจว่าเมื่อไรควรจะพูดและเมื่อไรควรจะเปิดโอกาสให้ผู้อื่นพูด โดยการเป็นผู้ฟังที่ดีและรอจังหวะที่จะพูด และจะต้องทราบด้วยว่าคำถาม และข้อวิจารณ์อันใดที่ควรจะพูดแสดงความคิดเห็นและที่แน่นอนก็ คือ ผู้เรียนจะต้องเข้าใจในการใช้เสียง การเน้นหนักในคำในประโยคและรวมถึงเสียงขึ้นลงในประโยค

อัจฉรา วงศ์โสธร (2527) ให้ความเห็นว่าการที่ผู้เรียนจะมีความสามารถในการสื่อสารนั้นจะต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถ 3 ด้าน คือ

(1) ความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องทางภาษาศาสตร์ (Linguistic Competence) หมายถึง ความสามารถในการสื่อสารโดยอาศัยพื้นฐานทางภาษาศาสตร์ เช่น เสียง คำศัพท์ ไวยากรณ์ โดยให้รู้ว่าประโยคใดถูกไวยากรณ์ ประโยคใดผิดไวยากรณ์ ผิดที่ใด และสามารถแก้ไขประโยคให้ถูกต้องตามกฎไวยากรณ์ได้

(2) ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม (Sociolinguistic Competence) หมายถึง ความเข้าใจระเบียบทางสังคมของผู้ใช้ภาษาร่วมกันทั้งผู้สื่อภาษาและผู้รับภาษา นั่นคือ ความสามารถในการใช้รูปแบบของภาษา ทำเนียบภาษา (Register) อย่างถูกต้องและเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมในสังคม ซึ่งประกอบด้วยวัฒนธรรม ฐานะทางสังคมและบทบาทของผู้ใช้ภาษา เป็นต้น เมื่อผู้เรียนมีความเข้าใจแล้วก็จะรู้ได้โดยอัตโนมัติ ว่าควรใช้ภาษาในลักษณะใดกับบุคคลประเภทใดจึงจะถูกต้องและเหมาะสมกับกาลเทศะ

(3) ความสามารถในการปฏิบัติตนเพื่อใช้ภาษา (Pacmatic Competence) หมายถึง ความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ การใช้กิริยาท่าทาง สีหน้า และน้ำเสียงประกอบในการสื่อความหมายผู้เรียนสามารถเชื่อมโยงกฎเกณฑ์ทางภาษาเข้ากับเนื้อหาและในการสื่อสารจะอาศัยสัญลักษณ์ (Symbols) และสัญญาณ (Signs) เพื่อแสดงให้ผู้รับสารเข้าใจว่าผู้พูดมีความรู้สึกอย่างไรเกี่ยวกับเนื้อกานั้น โดยแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง น้ำเสียง ผู้รับสารสามารถเข้าใจ และคาดการณ์ ล่วงหน้าได้ว่าผู้พูดจะพูดอะไรด้วยน้ำเสียงอย่างไร โดยอาศัยพื้นฐานและประสบการณ์ของตนเอง

จากแนวคิดพื้นฐานเกี่ยวกับความสามารถในการสื่อสารข้างต้น สรุปได้ว่า องค์ประกอบของการสื่อสารที่ควรฝึกในชั้นเรียน คือ ความสามารถทางด้านไวยากรณ์ ความสามารถทางภาษาศาสตร์เชิงสังคม ความสามารถในการตีความ และความสามารถในกลวิธีการสื่อสาร องค์ประกอบเหล่านี้ทำให้ผู้เรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาอย่างถูกต้องทางภาษาศาสตร์ สามารถใช้รูปแบบของภาษาได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสมกับสภาพแวดล้อม รวมทั้งมีความสามารถในการปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์เชื่อมโยงกฎเกณฑ์ทางภาษา เพื่อที่จะสามารถแสดงหรือสื่อสารให้ผู้รับสารเข้าใจได้ตรงกัน

หลักการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

แนวคิดเกี่ยวกับการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเป็นภาษาต่างประเทศ ได้เปลี่ยนแปลงไปจากการใช้กฎเกณฑ์ ไวยากรณ์ การฝึกการสอนประโยค และเน้นความถูกต้องในการใช้ภาษามาเป็นการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสารผู้เรียนจะต้องสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจว่าผู้พูดต้องการให้ผู้ฟังรู้เรื่องอะไร ดังนั้น ผู้สอนจะต้องทำหน้าที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนแสดงออกโดยใช้สถานการณ์เข้าช่วย ซึ่งเป็นการพัฒนาการผู้เรียนให้มีความสามารถในการสื่อสาร

การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มีหลักการดังนี้

1) สอนให้เกิดการเรียนรู้และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ

2) เนื้อหาที่ใช้มีพอสมควรเท่าที่ใช้ในชีวิตประจำวัน

3) การใช้กิจกรรมทางภาษาเป็นเครื่องมือในการฝึก

4) การสอนยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ ครูเป็นผู้ชี้แนะส่งเสริมความสามารถในการแสดงออกและความคิดสร้างสรรค์

5) การสอนเน้นทักษะรวมกันมากกว่าทักษะเดี่ยว และเน้นพัฒนาการทางภาษา

การสอนภาษาเพื่อการสื่อสารมีจุดประสงค์ในการสอนมุ่งให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ ดังนี้

1) ทักษะการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษา มุ่งให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐาน คือ ทักษะเบื้องต้นของการใช้ภาษาในการติดต่อสื่อสาร เน้นทักษะการฟัง พูด อย่างได้ผลจริงจัง แนวทางในการเรียนการสอนจึงเป็นการปฏิบัติด้วยตัวของนักเรียนเอง คือ ได้ฝึกพูดและฟังในกลุ่มย่อยมากกว่าฝึกพร้อมๆกันในทั้งชั้นเรียน ส่วนทักษะในการอ่านและเขียนก็จะมีการเรียนการสอนอย่างมีสัมพันธ์กับการพูดและการฟังมากกว่าจะส่วนแยกเฉพาะส่วน

2) ความรู้ความเข้าใจ มุ่งให้นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในหลักเกณฑ์ของภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสารให้เหมาะสมกับกาลเทศะและสภาพเหตุการณ์ แนวทางในการสอนจึงเน้นที่การสมมติหรือสร้างสถานการณ์จำลองให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติกิจกรรมทางภาษามากกว่าการท่องจำหลักเกณฑ์ทางภาษา

3) เจตคติ มุ่งให้นักเรียนเกิดเจตคติที่ดีและถูกต้อง ต่อการเรียนภาษาต่างประเทศ เห็นความสำคัญและคิดแนวคิดว่าภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมาย เป็นวิธีทำความเข้าใจระหว่างคนที่ต่างชาติต่างภาษากัน แนวทางในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในระดับประถมศึกษา ซึ่งเป็นระดับแรกของการเรียนภาษาต่างประเทศ ซึ่งต้องประกอบกิจกรรมที่เหมาะสมกับวัย ให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ แสวงหาความรู้ สรุปด้วนตนเองหรือจากกลุ่มย่อยที่ไม่ใช่เป็นการบังคับให้ต้องเรียนรู้

จากหลักการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ดังกล่าวสรุปได้ว่า การเรียนการสอนภาษาเพื่อการสื่อสาร มุ่งให้นักเรียนมีความรู้พื้นฐานในการใช้ภาษาติดต่อสื่อสารเข้าใจในหลักเกณฑ์ของภาษาที่ใช้ในการสื่อสารเกิดเจตคติที่ดี แบะถูกต้องต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายในการเรียนการสอนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรภาษาอังกฤษพุทธศักราช 2539

บรรยากาศการสื่อสารในชั้นเรียน

จากการศึกษาของนักจิตวิทยา พบว่าบรรยากาศของการสื่อสารในชั้นเรียนที่ส่งเสริมให้เกิดพฤติกรรมที่เหมาะสมของผู้เรียน จะมีลักษณะดังนี้ (รัญจวน คำวชิรพิทักษ์,2538)

บรรยากาศที่ท้าทาย ผู้สอนสร้างกำลังใจให้ผู้เรียน คอยกระตุ้นให้ผู้เรียนรู้สึกมั่นใจในตนเองว่าสามารถทำในสิ่งนั้นได้ รู้สึกเป็นอิสระไม่ถูกบังคับ

1) บรรยากาศที่อิสระ ให้โอกาสผู้เรียนที่จะเลือกตัดสินใจต่อสิ่งที่มีคุณค่า รวมทั้ง

โอกาสในการที่จะทำผิดด้วย

2) บรรยากาศที่มีการยอมรับนับถือ การสร้างความมั่นใจให้กบผู้เรียนนั้นจะช่วยให้ผู้เรียนยอมรับนับถือในตนเอง กล้าแสดงความคิดเห็น คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น

3) บรรยากาศที่มีความอบอุ่น ผู้สอนแสดงถึงความเข้าใจ มีความเป็นมิตร ช่วยชี้แนะในการเรียนเป็นลำดับ จะทำให้ผู้เรียนรู้สึกอยากจะเรียน รักการเรียนและวิชาที่เรียนได้

4) บรรยากาศแห่งความเป็นกันเอง ในการจัดการเรียนการสอน ผู้สอนไม่ควรสร้างเงื่อนไขหรือกฎเกณฑ์ในการเรียนเพราะจะทำให้เกิดความเครียด ควรจะเป็นลักษณะของการทำความเข้าใจและขอความร่วมมือมากกว่า

5) บรรยากาศแห่งความสำเร็จ ผู้สอนจะต้องพยายามสร้างให้เกิดขึ้นในชั้นเรียนการบอกเหตุผลของความสำเร็จให้ผู้เรียนรับรู้ เป็นสิ่งจำเป็นมากกว่าการบอกเหตุผลของความล้มเหลว เพราะการเรียนรู้ว่าตนเองมีความสามารถไม่ใช่เกิดจากความล้มเหลวแต่จะเรียนรู้ได้จากความสำเร็จ

6) บรรยากาศแห่งความใกล้ชิด ผู้เรียนทุกคนต้องการที่จะได้รับการสัมผัสความเอาใจใส่ และความสนใจจากผู้สอน เพราะสิ่งเหล่านี้ถ้าผู้เรียนสามารถสัมผัสและรับรู้ว่ามีความใกล้ชิดได้รับการเอาใจใส่จากผู้สอน ที่สอดคล้องกับอารมณ์ ความรู้สึก และความสามารถของผู้เรียนก็จะทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกที่ดีงาม และรู้สึกว่าตนเองมีความสำคัญซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนได้มาก

สภาพการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร

จากการศึกษาค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร พบว่า ผลการวิจัยเป็นไปในแนวเดียวกันคือ การเรียนการสอนภาษาอังกฤษที่จะให้นักเรียนมีความสามารถในการนำความรู้ทางภาษาไปใช้ในการสื่อสารในชีวิตประจำวันนั้น จะต้องพัฒนาทักษะการใช้ภาษาตั้งแต่เริ่มเรียน และในการเรียนการสอนภาษาถ้าได้ใช้กิจกรรมเพื่อการสื่อสารเสริมในบทเรียนจะช่วยให้นักเรียนมีพัฒนาการด้านทักษะการฟังและการพูดมากขึ้น

อุไรวรรณ ศฤงคารนันต์ (2526: 96-98) ได้ทำวิจัยเรื่อง "ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษในระดับมัธยมศึกษาเกี่ยวกับแนวทางการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร" พบว่า ความคิดเห็นของครูภาษาอังกฤษต่อแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ครูภาษาอังกฤษส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเหมาะกับสภาพการเรียนการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย แนวการสอนเพื่อการสื่อสารช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษ ช่วยส่งเสริมให้การเรียนการสอนภาษาอังกฤษมีประสิทธิภาพ ช่วยให้นักเรียนสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้อย่างเหมาะสม กล้าแสดงออกในการพูด และโต้ตอบเป็นภาษาอังกฤษ และสามารถนำภาษาอังกฤษไปใช้ในชีวิตประจำวัน ในการประกอบอาชีพ และในการศึกษาต่อ แนวการสอนเพื่อการสื่อสารเป็นการสอนภาษาโดยยึดหลักการเรียนรู้และการรับรู้ตามธรรมชาติ ครูภาษา

อังกฤษส่วนใหญ่มีความเห็นในระดับมากกว่าว่า แนวการสอนเพื่อการสื่อสาร ไม่เหมาะกับชั้นเรียนที่มีจำนวนนักเรียนมากเกินไป แนวการสอนเพื่อการสื่อสารทำให้นักเรียนขาดความแม่นยำในด้าน กฎเกณฑ์ไวยากรณ์ แนวการสอนเพื่อการสื่อสารต้องใช้ทั้งกิจกรรมและการสร้างสถานการณ์ทำให้ครูต้องเสียเวลามาก และครูภาษาอังกฤษเองยังไม่มีความรู้เกี่ยวกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสารดีพอที่จะจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนั้นครูยังมีชั่วโมงสอนมากทำให้ไม่มีเวลาจัดเตรียมกิจกรรมตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร แต่การประเมินผลการเรียนภาษาอังกฤษยังไม่สอดคล้องกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร

แม้นมาศ ลีสัตยกุล (Mantmart Leesatayakun,1998: 449-450-A) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนภาษาอังกฤษในประเทศไทย พบว่า ครูมีพฤติกรรมในการใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในการสอนภาษาอังกฤษ มีความแตกต่างกันในด้านประเภทของกิจกรรม การจัดกลุ่มผู้เรียน ทักษะทางภาษาที่ฝึก และเนื้อหาของภาษาที่ครูเน้น แต่ไม่มีความแตกต่างในเรื่องสื่อการสอน ด้านปฏิสัมพันธ์ทางวาจาระหว่างครูกับผู้เรียน พบว่า ทั้ง 3 ห้องเรียน มีความแตกต่างกันในด้านการใช้ภาษาเป้าหมาย การถามตอบเนื้อหา ข้อมูลและการพูดโต้ตอบ ของอีกฝ่ายหนึ่ง แต่ไม่มีความแตกต่างกันในด้านการพูดอย่างต่อเนื่อง จากผลการวิจัยนี้ สรุปได้ว่า การใช้แนวการสอนภาษาเพื่อการสื่อสารในประเทศไทย ครูมีพฤติกรรมในด้านการสอนที่แตกต่างกันไปบ้าง แม้ว่าจะใช้แนวการสอนเดียวกันก็ตาม

พิทยา ฉิ่นไพศาล (2532: 48-52) ได้ทำการวิจัยเรื่อง "การเปรียบเทียบความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักศึกษาที่เรียนโดยใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อในการสอนทุกสาขาวิชา (Immersion program) คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ" จากผลการวิจัยสรุปได้ว่า ความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของกลุ่มทดลองแตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยกลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ยจากการทดสอบหลังเรียนสูงกว่า และยังพบว่าเจตคติและแรงจูงใจของนักศึกษาทั้งสองกลุ่มแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยกลุ่มทดลองได้คะแนนเฉลี่ยจากการทำแบบสอบถามสูงกว่า เช่นกัน

สุคนธ์ทิพย์ วัฒนามะ (2539) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้กิจกรรมเน้นงานปฏิบัติที่มีต่อความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ เพื่อการสื่อสารของนักเรียนนายเรืออากาศชั้นปีที่ 2 โรงเรียนนายเรืออากาศ ผลการวิจัย พบว่าความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารทักษะรวมและแต่ละทักษะ คือ ทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ของนักเรียนนายเรืออากาศชั้นปีที่ 2 ที่ได้รับการสอนโดยใช้กิจกรรมเน้นงานปฏิบัติสูงกว่านักเรียนนายเรืออากาศที่ได้รับการสอนปกติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

จากผลการวิจัยที่กล่าวมาสรุปได้ว่า แนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร เป็นการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตรภาษาอังกฤษปัจจุบันคือ ช่วยส่งเสริมการเรียนภาษาของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ ให้สามารถนำภาษาไปใช้สื่อสารในชีวิตประจำวันได้ กล้าแสดงออกและยังช่วยให้นักเรียนมีทัศนคติที่ดีต่อการเรียนภาษาอังกฤษด้วย การสอนตามแนวการสอนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารเน้นการใช้กิจกรรมฝึกปฏิบัติและสื่อการสอน แต่ครูผู้สอนยังไม่มีความ รู้เกี่ยวกับการสอนตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร และการวัดผลยังไม่สอดคล้องกับการสอนเช่นกัน